

Slovo k povzbuzení na neděli 23. února 2025, na **7. neděli v mezidobí – C**
Biblická čtení: 1Sam 26,2nn; Ž 103; 1Kor 15,45-49; Lk 6,27-38

Milé sestry, milí bratři,

minulou neděli se před námi otevřela Ježíšova **Řeč na rovině**, jak nám ji zaznamenal evangelista Lukáš. Dnes v její četbě pokračujeme. Jak již bylo před týdnem připomenuto, pravděpodobně se nejedná o jinou řeč, ale jen o **jiné** zaznamenání týchž Ježíšových slov, která známe z Matoušova evangelia jako **Horské kázání**. Evangelisté zachytili ve svých sepsáních jen jiné z akcentů jedné a samé Kristovy řeči, my tak můžeme více čerpat z jejího **bohatství**...

Lukáš na čtvero blahoslavenství a čtvero běda (mající onu téměř konstatující podobu) hned navazuje **Kristovými slovy o lásce k nepřátelům**, což je právě úryvek, který jsme slyšeli. Má v zásadě **dvě** části. Nejprve jakousi **sekvenci apelů** k lásce («milujte své nepřátele, dobře číňte těm, kdo vás nenávidí» atd.) končící „**zlatým pravidlem**“ («jak chcete, aby lidé dělali vám, tak i vy dělejte jim»). A následně **odůvodnění**, proč mají Ježíšovi učedníci milovat všechny lidi včetně nepřátel: protože takto milosrdně **miluje Bůh** («bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec»).

Výzva k lásce ke všem lidem včetně lásky k **nepřátelům** je bezpochyby nejznámějším, nejdůležitějším, nejkrásnějším a zároveň asi nejnáročnějším **apelem** celého křesťanství. Zejména jedná-li se opravdu o lásku k ne-přátelům a ne-sympatákům anebo dokonce lidem zlým, škodícím a ubližujícím, lidem, o nichž se nám někdy vkrađe myšlenka, že bez nich by snad na světě bylo ostatním lépe.

Zvláště v Lukášově evangeliu je tento apel lásky zdůrazněn. Možná i proto, že jeho prvními adresáty byli křesťané, kteří se již ocitli v situaci pronásledování ze strany okolního světa. Protože právě v takových **situacích**, kdy člověka někdo nenávidí, nepřijímá, proklíná, okrádá, ubližuje mu, bije ho či jen o něco neomaleně prosí, (právě tehdy) by měl člověk, Kristův učedník, milovat. I své nepřátele a nepřátele ostatních, agresory. Právě tehdy se láska má osvědčit jako **skutečná láska**, ukázat se, zda jí skutečně je.

Láska přeci není jen opětováním lásky druhých. Opravdová láska je nejprve **dáváním** i bez opětování, dokonce i bez přijetí. Láska dává i tehdy, když se nedaří, pravá láska se dává i těm, kteří si ji nezaslouží. A tak dále. Protože je nejen *eros* (láska k tomu, co těší), nejen *filia* (láska vzájemná) ale především *agapé* (láska i jen sama dávající).

Tak totiž miluje **Bůh**, taková je **láska Boží**, maximou jejíhož zjevení je **kříž Pána Ježíše**. Ten je **vítězstvím dobra nad zlem**, lásky nad nenávistí. Což v případě kříže není fráze, nýbrž tajemství víry. Proto se kříž stal i maximou zjevení, jaký je **Bůh** a kým má být člověk v tomto světě: **až na kříž milujícím**. Takový byl bohočlověk **Ježíš Kristus**, který zemřel a z mrtvých vstal, takovými – aspoň nepatrně – máme být i my.

Jen dobrem lze skutečně **přemáhat** a reálně **eliminovat zlo**, vykořeňovat je ze světa, zakončovat řetězce jeho předávání, dostávat je pryč ze světa lidí. Aspoň trochu, aspoň z našich mikrosvětů.

Což – jako jeden za všechny – na konci středověku geniálně a jedinečně vystihl **Petr Chelčický**. Z hrůzy nad brutálními násilnostmi radikálních husitů tento drobný jihočeský vzdělaný a zbožný šlechtic přeci překrásně podtrhl ve svých spisech právě **evangelijní apel neodporovat zlému**, přinejmenším **ne zlem**. Tezi, která se stala tak drahou následně vzniknuvší Jednotě bratrské. **Tezi**, která vychází jednoznačně a bez jakékoli pochyby **z evangelia** a která by měla být **drahá** všem křesťanům, včetně nás katolíků, úplně **všem lidem** dobré (Boží) vůle **všech dob**.

V **době** tak složité, nepřehledné a asi i bezprecedentní, jako je doba **dnešní**, v čase, kdy se mnohde na světě **válčí** anebo války hrozí, a to třeba i obrovské, v době, kdy hrozí mnohé další globální **katastrofy** různých etiologií, včetně ekologické, v době, kdy se nás pro to všechno zmocňuje i **strach**, zvláště v takové době je dobré tento **evangelijní apel** slyšet. Protože **opravdu milovat** je často to jediné, co i pro přežitelnost světa můžeme učinit my. **Dobro** je přeci jediné **nesmrtelné**, protože je vždy nějak **Boží**, Kristovo, jakékoli skutečné dobro, jakákoli **agapé**.

Aniž bych se opět jakkoli odvážil mluvit o tom, co mají dělat a jak reagovat státníci tváří v tvář konfliktům a válkám, kdy se bránit silou a kdy mírem, jsem přesvědčen, že pro nás obyčejné lidi tento **evangelijní apel platí** mnohem jednodušeji a jednoznačněji. Pro konflikty, do nichž se dostáváme my sami, pro mikrosvět, jehož jsme součástí, jasněji platí, že **zlo se principiálně** (a nakonec i prakticky) **může přemoci jediné dobrem**. Což je základní křesťanská teologie vycházející ze skutečnosti, jaký je Bůh a co znamená kříž Pána Ježíše.

Ostatně byl-li by nám evangelijní princip **nepřemáhat zlo zlem** více vlastní, možná bychom byli schopnější správněji odhadnout, kdy přeci jen do nějakého konfliktu vstoupit bohužel musíme, třeba i s použitím nějaké síly nezbytně nutné. Ne že by tehdy princip neodporovat zlu přestal platit, ale v porušeném světě ho zatím **není možné** asi bezezbytku aplikovat.

Evangelie jsme tak opravdu zváni se nejprve vždy snažit **přemáhat zlo dobrem**, snažit se zůstat **dobrymi**, ať se děje, co se děje, **milovat** i ty, kteří škodí, **činit** jim dobré a ne zlé, **žehnat** jim, ne proklínat.

I kdybychom se stokrát „spálili“ a naše dobrota vyšla nadarmo, tak to platí. Třeba pro stoprvní případ, kdy dobro zlo konečně nějak přemůže. Navíc z pohledu Boha a věčnosti se žádné dobro odpovídající na zlo nemůže ztratit; **každé dobro**, zvláště reagující na zlo, vždy nějak **umocňuje Boží přítomnost** na zemi. A ta je **nesmrtelná**, jako Kristovo Božství.

Že přemáhat zlo dobrem je i **v praxi možné**, krásně ukazuje starozákonní svědectví v dnešním čtení prvním. Máme před sebou mladého **David**, který se již několikrát osvědčil v Saulových službách, počínaje záchranou před Goliášem. Král **Saul** však na něj stále více žárlí, strojí mu úklady, pronásleduje ho, chce se ho zbavit. **David** – i díky Jonatánově pomoci – **unikne** z Jeruzaléma a jednou v noci spolu s jedním ze svých věrných vnikne do **Saulova tábora**. Mohlo by se zdát, že sám Bůh mu dal pronásledovatele **do rukou**, tak danou situaci interpretuje také Ašišaj: «Dnes vydal Bůh tvého nepřítele do tvé ruky». David však Saula ušetří, **nevyužije příležitost**, aby ho zabil, nejedná stejným způsobem. A zprvu to nepomůže, král dál Davida pronásleduje. Později se dokonce stane ještě jednou něco **podobného**; Saul si odejde ulevit do **jeskyně**, v níže je ovšem zrovna skryt David se svou družinou. **Ani tehdy** David nevztáhne ruku na svého pronásledovatele. A teprve tehdy tento již **tolikátý** projev Davidova **neodplácení zla zlem ale dobrem**, projev Davidova milosrdenství přinese své **ovoce**; tvrdý Saul se nakonec rozpláče lítostí a na Davida již nevztáhne ruku. Ten se následně stane nejenom králem po Saulovi nad Judou i Izraelem, ale pro všechny generace biblickým **ztělesněním pravdy**, že je opravdu možné **neodplácet zlo zlem**, **odpouštět** je, že je možné se vzepřít se zlu **dobrem**, s Boží pomocí.

Milé sestry, milí bratří, je dobré **neodporovat zlu zlem**, nýbrž – je-li to jen trochu možné – **dobrem**. Aktivně i pasivně. Což platí zvláště **tehdy**, jsme-li sami v úzkých, jeli nám či jiným křivděno a činěno zle. Kéž **David** a mnozí jemu podobní jsou nám stálou připomínkou, **že to jde**, s Boží pomocí...